

Kádár Béla (1887-1956)

Anyaság

1930-as évek közepe

Tempera, papír, 83x59 cm

Jelezve jobbra lent: Kádár Béla

Irodalom:

- Kádár Béla gyűjteményes kiállítása. Művészház, Budapest, 1918. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Rózsa Miklós.
- Hevesy Iván: Kádár Béla. Budapest. 1922.
- Bela Kadar. Galleria dell'Incisione, Miláno, 1970. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Mario de Micheli.
- Béla Kádár. Galerie Jean Chauvelin, Párizs, 1970. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Pán Imre.
- Kádár Béla emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, 1971. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Bedő Rudolf.
- Béla Kádár, retrospective exhibition. Kövesdy Gallery, New York, 1985. Katalógus, Paul Kövesdy, Mezei Árpád, Pán Imre és Carter Ratcliff szövegeivel.
- Sümegi György: Kádár Béla önéletrajzvallomása. Művészet, 1987. 11-12., 56-61. oldal
- Szij Béla: Kádár Béla emlékének idézése. Új Művészet, 1991. I. 40-44. oldal
- Béla Kádár oeuvres de 1910 à 1940. Galerie Nabert, Genève, 1992.
- Kádár Béla (1877-1956). Műgyűjtők Galériája-Thebes Gallery, Budapest-Toronto. 1992. Katalógus, bevezető tanulmányt írta Szij Béla.

1934-ben a főváros egyik legismertebb kiállítóhelyén, a Fränkel József vezette Szépművészeti Kiállítások Helyiségében, ismertebb nevén a Fränkel Szalonban Kádár Béla rendhagyó kiállítással jelentkezett: egyik legkedvesebb és leggyakoribb motívumát, az anya gyermekével képtémát feldolgozó festményeit és grafikáit mutatta be.

„Mindegyik rajz és festmény ezt a címet viselhetné: Anyaság. Nagyon szép és felemelő, amikor egy anyyira mai festő, amilyen Kádár Béla, erre az ősi Madonna-motívumra építi fel új törekvéseinek összes változatait ...”¹ - a korabeli kiállításkritika szerzője kiváló érzékkel mutatott rá Kádár Béla festészetének kettősségére, amely a klasszikus motívumok, a konvencionális kép témák és műfajok valamint az avantgárd művészet formanyelvéből merítő festői megformálás együttesében jelentkezik.

Anyaság című temperaműve, amely stiláris alapon az 1930-as évek közepére datálható, az anya gyermekével téma szűkszavú és meghitt feldolgozása. A gyöngyszürke alapon -

amely Kádár 1930-as évekbeli képeinek alaptónusa - megjelenő nőalakot és az karjában tartott kisgyereket, lehetetlenül finom színes és fehér kontúrok határolják. Az anyát és gyermekét sejtelmesen, aura-szerűen körülvevő világosszürke és zöld színű árnyékok elválasztják a figurakettőt az alap sötétebb árnyalatú szürkéjétől.

A Kádár kedvelt technikájával, temperával festett kép szürke alapszíne az ikonok aranyalapjához hasonlóan semleges territórium; a mű színes felületei, foltjai a nőalak és a csecsemő ábrázolásának részletein tűnnek fel. A kevés, de rendkívül erőteljes színnel, vörössel, sárgával és zölddel kiemelt test- és ruharészletek valamint a gyöngyházás-rózsaszínnel jelzett testfelületek egészéből felépülő figurák erőteljesen stilizáltak. A térd fölött elvágott nőalak és gyermeke stilizált jellege ellenére is őriz valamit a középkori Madonna ábrázolások plasztikus monumentalitásából. Az anya és a gyermek ellenkező irányú kézmozdulata az ölelés és a rámutatás gesztusaiként is értelmezhetők, az anya tojásdad arcát derű lengi be.

Festészetében Kádár a modern és az avantgárd festészet különféle stílusaiából és tendenciáiból egyedi festői nyelvet, sajátos szintézist hozott létre. A Rippl-Rónai hatását mutató korai műveket, majd az 1920-as években, főként a berlini Sturm körében készült festményeket és grafikákat követően életművének középső szakaszában, képünk készülésének idején jelentkezik művein az izmusokon túli, jellegzetesen kádári formálásmód, az *Anyaságra* is jellemző szintetizáló ábrázolás. Ahogy 1934-es Fränkel Szalon-beli kiállítását követően az Est kritikusa megfogalmazta: „Túl az expresszionizmuson, sőt túl az új tárgyiasságon is, valami új, nagyon őszinte és nagyon bensőséges látásmódhoz és kifejezési formához jutott el Kádár Béla.”²

Az európai festészet egyik legősibb témáját a maga együttlátó módján újrafestő Kádár Béla képe a Madonna gyermekével ábrázolás kései és profán örököse, az anyaság szimbolikus erejű megfogalmazása.

B.Á.

Jegyzetek:

¹ Pesti Hírlap, 1934. I. 16.

² Est, 1934. I. 14.

87.▲
Kádár Béla (1887-1956)

Anyaság,
1930-as évek közepe
Tempera, papír, 83x59 cm
Jelezve jobbra lent: Kádár Béla
Kikiáltási ár: 1.800.000 Ft